MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tad-29 ta' Frar, 2008

Citazzjoni Numru. 107/2006

A.

-vs-

B.

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-23 ta' Marzu, 2006 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti żżewġu fit-22 ta' Marzu, 1981, kif jirriżulta mill-anness ċertifikat taż-żwieġ (Dok. A).

2. Illi ż-żwieġ kien vizzjat *stante* li l-kunsens tal-partijiet inkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-parti l-oħra li tista' mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa.

3. Illi l-kunsens tal-parti l-oħra kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja matrimonjali jew fuq id-drittijiet jew id-dmirijiet essenzjali tagħha kif kontemplat fl-Artikolu 19 (1) (d) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

4. Illi l-kunsens tal-partijiet inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew iktar ta' l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa kif kontemplat fl-Artikolu 19 (1) (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

5. Illi għalhekk iż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet huwa null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi.

Għaldaqstant l-esponent jitlob umilment li din l-Onorabbli Qorti jogħġobha tiddikjara null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi ż-żwieġ kontrattat bejn il-kontendenti fit-22 ta' Marzu, 1981.

Bl-ispejjeż u l-konvenuta nġunta in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata ppreżentata fis-16 ta' Mejju, 2006 li permezz tagħha l-konvenuta eċċepiet bir-rispett:

1. Fl-ewwel lok, in-nullita' tar-rikors promotur billi l-attur naqas li jiddikjara bil-ġurament u b'mod ċar u sewwa l-oġġett tal-kawża u l-fatti li huwa jaf bihom personalment.

2. Fil-mertu, it-talba attriċi sabiex iż-żwieġ tal-kontendenti ċelebrat fit-22 ta' Marzu, 1981 jiġi dikjarat null, hija nfondata fil-fatt u fil-liġi u għalhekk għandha tiġi miċħuda.

3. Mhux minnu li ż-żwieġ tal-kontendenti kien vizzjat minħabba li l-kunsens tal-partijiet inkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-parti l-oħra li tista' mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa.

4. Lanqas hu minnu li l-kunsens ta’ l-eċċipjenti kien vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju fuq il-ħajja matrimonjali jew fuq id-drittijiet jew dmirijiet essenzjali tal-ħajja miżżewġa.

5. L-eċċipjenti tirriserva li tressaq eċċezzjonijiet ulterjuri wara li l-attur jispjega l-oġġett tal-kawża u l-fatti li huwa jibbaża ruħu fuqhom.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits ta’ l-attur u tal-konvenuta.

Rat l-affidavits ta’ ohrajn.

Semgħet lill-istess partijiet in kontro-eżami.

Rat il-verbal tas-seduta tat-23 ta’ Novembru, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qiegħed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-22 ta’ Marzu, 1981 a bażi ta’ l-Artiklu 19(1) (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta’ Malta. Il-konvenuta fir-risposta tagħha qegħda topponi għal din it-talba.

Għalhekk kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; “*F’materja ta’ żwieġ illi huwa ta’ ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b’hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta’ kreditu likwidu jew responsabbilta’ ta’ xi kolliżjoni imma f’kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta’ żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta’ diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess*

żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju." (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

Is-sub-artikli ċitati mill-attur jirrigwardaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti ikun inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

Mill-provi mressqa mill-attur il-Qorti assolutament ma jirriżultalha ebda kawżali minn dawk fuq ċitati. L-unika raġuni li tista' twassal għall-annullament mill-kontenut ta' l-affidavit ta' l-attur hija l-allegazzjoni tiegħu li l-konvenuta kellha ħbiberija ma' mara lesbjana – allegazzjoni li l-konvenuta tiċħad kategorikament u li l-istess attur meta ġie kontro-eżaminat ammetta li hu ma kienx qiegħed jallega li martu hija fil-fatt hekk ukoll. Fiċ-ċirkostanzi għalhekk żgur li l-Qorti ma tistax taċċetta bħala pruvata din l-allegazzjoni serja.

Naturalment dwar x'ġara wara ż-żwieġ, dan hu mmaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, iżda anke hawn, fil-fehma tal-Qorti ma hemm xejn li jindika li ż-żwieġ kien vizzjat. Il-partijiet kellhom wild miż-żwieġ tagħhom u sseparaw legalment wara tlettax-il sena żwieġ. Naturalment kien hemm disgwid bejn il-partijiet fis-sens li finalment isseparaw u kulħadd beda jgħix ħajtu. Iżda li wieħed jieħu dan bħala indikazzjoni li kien hemm xi kawżali għall-annullament ikun qiegħed iġebbed l-istess kawżali żżejjed. L-istess dwar il-fatti msemmija mill-affidavits ta' omm l-attur u oħtu li l-konvenuta "*ma kinitx tajba bħala mara tad-dar*" u l-allegazzjoni li żżewġet lill-attur għaliex "*kellu paga tajba*".

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża <u>Joseph Zammit vs Bernardette Zammit</u> (27 ta' Jannar, 2006);

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirraviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Minn eżami tal-provi ta' l-attur wieħed ma jsib la l-inkapaċita' msemmija u lanqas is-simulazzjoni. L-attur

kellu tnejn u għoxrin sena meta żżewweġ u l-konvenuta wieħed u għoxrin, u għalhekk lanqas wieħed ma jista' jirravviża nuqqas ta' kapaċita' li wieħed isib kultant fi żwiġijiet fejn il-partijiet ikunu żgħar ħafna fl-eta'. Kif qalet il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Kif *gia'* ingħad fil-każ odjern il-Qorti ma ssibx li saret xi prova sal-grad rikjest f'kawża ċivili.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tichad it-talba attriċi, bl-ispejjeż kontra l-istess attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM--------------------------------